

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. III. De sexto canone concilij Niiceni, & quemadmodùm in eo summa potestas Pontificis necessariò contineatur, & Apostolicum ius ecclesiasticae prouocationis ad eum: & quomodò ex 34. canone ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

ipsa illa Sardicensis Synodus ex 200. episcopis 30. prouinciarum, quæ vt alix Synodi alios canones Nicenos continent, vt Antiochena, Laodicensis, & alix, ita hæc Sardicensis canones illos, qui in Synodo Carthaginensi ex commonitorio illo recitati sunt, continet. Sed iam sextum canonem agrediamur.

De sexto Canone Conc. Niceni, & quemadmodum in eo summa potestas Pontificis necessariò contineatur, & Apostolicum ius ecclesiasticæ prouocationis ad eum: & quomodo ex 34. canone Apostolorum, & ex epistola 3. sancti Anacleti is canon ortum duxerit, & de interpretatione euideti eiusdem Canonis sexti, & quid verbum $\pi\rho\epsilon\sigma\beta\epsilon\iota\omicron\nu$ in eodem Can. sexto significet contra patronum Molinæ. Item responsio ad id quod in 4. Centuria obijciunt Magdeb. dissentire inter se qui auctoritatem primatus Pontifi. ad consuetudinem referunt: & quæ ad Christum, & quæ ista consuetudo sic intelligenda in epistolis Pontificum. De epistola Iulij cum Athanasio, cum historia & testimonio Theodoretii, & Socratis, & Synodo Sardicensi collata. De eo, quod Magdeb. sextum canonem falsatum esse obiecerunt, & quare, & ubi eum, vt nunc habet, ijdem receperunt: & de praua interpretatione canonis 6. & 9. Niceni in historia Rufini. Quid significet parilis mos in eodem sexto Canone.

Cap. 3.

Postquam satis ostensum est, patres illos concilij Cathagin. primatum Pontificis Romani, nunquam refutasse, sed potiùs semper illum Pontifici tribuisse: agè differamus iam accuratiùs de illo ipso canone sexto concilij Niceni, qui est de consuetudine prisca potestatis ipsorum Primatum in subiectos Episcopos, quia hæc, inquit, est episcopi Romani consuetudo. interpretemurq; illum, non solum veterum pontificum, & aliorum sanctorum patrum, sed etiam magnorum conciliorum testimonijs, ac decretis in interpretationem eius collatis: Interpretemur, inquam, pluribus de causis, quàm exactissimè possumus: tum quia in hoc canone non benè considerato, patres illi Carthaginenses sic clericos & episcopos Metropolitanis suis commissos esse existimabãt, vt non esset ad episcopum Romanum prouocatio: tum etiam, quia in eo ipso canone est illa prisca consuetudo, quam Magdeburgenses in 5. Centuria, vt antea dixi, obijciunt, non fuisse à Zosimo Papa citatam, sed tantum, inquit, ius humanum, id est, decreta Nicena: deinde, quia quidam patronus Molinæ Luteranus scriptor ausus est dicere, circumscriptam esse in hoc canone certis finibus Romani Pontificis iurisdictionem: in quo mendacio, mirum, quàm insanè exultet ac triumphet: postremò, quod potissimum est, quia hic canon grauissimus testis est summæ potestatis episcopi Romani, & legitimæ ad eum, cum ne-

Nn

cessè

celsè est, prouocationis. Vigent ergò, inquit canon, prisca consuetudines,
 quæ in Aegypto, Libya, ac Pentapoli sunt: vt episcopus Alexandrinus horum
 omnium habeat potestatem, quia ita consuetum est episcopo Romæ. Sequitur
 deindè: Similiter autem in Antiochia & alijs prouincijs seruanda sunt pri-
 uilegia ecclesijs &c. non dixit, Sicut hoc consuetum est episcopo Romæ: sed
 dixit, Quia hoc consuetum est episcopo Romæ, habere scilicet potestatem in
 episcopos suos. Quare si potestas, quam episcopus Rom. in episcopos habe-
 re consuevit, causa est, cur primates Alexandrinus & Antiochenus, in epi-
 scopos suarum prouinciarum *de τῶν ἀρχαίων* potestatem habere consueuerint: igitur
 potestas episcopi Romani in episcopos maior est, quam primatum Ale-
 xandrini & Antiocheni: propter quod enim vnumquodq; est, & illud ma-
 gis est: vt ratione naturali magistra, princeps philosophorum didicit, & idem
 in priore libro posteriorum *ἀναλυτικῶν* docuit: vt quod causa est, inquit, cur
 hoc amemus, magis illud amamus. Similiter dicendum est, Propter quod
 vnumquodq; potest, & illud magis potest. Quare si primates, archiepisco-
 pi, aut Metropolitanani, quod à principio in episcopos suarum prouinciarum
 posse consueuerunt, propter id, quod episcopus Romanus in episcopos sibi
 subiectos posse consuevit, possunt: ex quo rursus necessariò sequitur, vt
 potestas episcopi Rom. maior sit: igitur ad episcopum Rom. vtpote maiorem,
 hoc ipso canone sexto teste, omnibus, cum necesse est, datur prouocatio.
 Vnde autem, & qua ratione factum sit, vt episcopi Rom. potestas in episco-
 pos sit maior, & ex ea tanquam ex causa ac fonte potestas Primatum & Ar-
 chiepiscoporum aut Metropolitanorum in suos episcopos deriuetur, opti-
 me & grauissimè, ac magna auctoritate Pont. Anacletus in epistola 3. in-
 terpretatus est, quem Synodus Nicena in hoc sexto canone est secuta. sic
 enim ait: Indè nanque & beati Apostoli inter se statuerunt, vt episcopi sin-
 gularum scirent gentium, quis inter eos primus esset: quatenus ad eum
 potior eorum sollicitudo pertineret. Nam & inter beatos Apostolos quor-
 dam fuit discretio: & licet omnes essent Apostoli, Petro tamen à Domino
 est concessum, & ipsi inter se id ipsum voluerunt, vt reliquis omnibus præ-
 esset Apostolis: qui & eandem formam suis successoribus & reliquis episco-
 pis tenendam tradiderunt. Haftenus Anacletus. Cuius epistolæ temerè à
 Magdeburgensibus reijciuntur, cum eorum propheta ac magister Marti-
 nus Luterus, secundæ eiusdem Anacleti epistolæ testimonio & auctoritate
 contra nos in resolutione de auctoritate Pontificis abutatur. Quia igitur
 beatus Petrus reliquis omnibus Apostolis, ita Domino secundum euange-
 lium suum statuente, præfuit, omnesq; eum principem habuerunt, quanuis
 omnes Apostoli essent: idcirco sancti Apostoli iussu Domini statuerunt, vt
 simili forma ac more archiepiscopi & Patriarchæ, reliquis per prouincias
 suas præfessent episcopis, quanuis omnes essent episcopi: omnesq; episco-
 pi singularum nationum suum primum haberent. hæc forma 34. Canone
 Apostolorum sancita est: quem hoc loco epistolæ suæ tertię S. Anacletus
 citauit

*Quomodo pos-
 testas pont.
 sit causa po-
 testatis alio-
 rum primatu-
 rum quare.*

*Quod temerè
 Magd. episto-
 las Anacl. ne-
 gant, quibus
 Martinus Lu-
 ther. contra
 nos vis volen-
 dat.*

citavit, & ad quem illæ præfixæ consuetudines pertinent, quas in sexto hoc canone Nicena Synodus dicit de discretione (vt verbo Anacleti vtar) episcopi Alexandrini, & reliquorum episcoporum per prouincias: item Antiocheni, & episcoporum, qui ei subiecti sunt. Secundum enim hunc Apostolorum canonem, iam à præfixis temporibus episcopi Aegypti, Libyæ & Pentapolis, primum suum agnoscebant episcopum Alexandriæ: & episcopi prouinciarum Orientis primum suum, episcopum Antiochiæ. Quod si hoc, vt S. Anacletus interpretatus est, S. Apostoli statuerunt propter formam, quam ipsi inter se habebant: qui videlicet beatum Petrum, primum & caput agnoscebant, ad eumque tanquam ad caput omnia maiora referebant, vt illi in Mosaica hierarchia ad Moysen, consequens necessariò est, vt successores Apostolorum tum Metropolitanis, tum Patriarchæ, qui sunt maiores Metropolitanis, successorem beati Petri, id est, episcopum Romanum, primum & caput agnoscere debeant: ac proinde ad episcopum Romanum, ceu ad caput, omnes maiores causas referre, ac etiam ius eum appellandi omnibus permittere. Hic ergò est, interprete S. Anacleto, præfixus mos episcopi Romani, quem sextus canon Synodi Nicenæ dicit, scilicet à sanctis Apostolis autoritate Domini institutus, & ex more, quem ipsi inter se habebant, expressus, vt videlicet episcopus Romanus, caput omnium Primatum siue Patriarcharum sit, vt Petrus erat omnium Apostolorum: ex quo more Apostolico episcopi Romani, Petri principis Apostolorum successoris, ità sanctis Apostolis instituentibus, tanquam ex fonte manat, vt sextus hic canon Synodi Nicenæ testatur, vt alij Patriarchæ siue primates, aliorum episcoporum per prouincias sibi subiectas capita sint: quia videlicet episcopus Romanus caput est ipsorum Metropolitanorum ac Patriarcharum, ac proinde omnium episcoporum, qui sub illorum potestate sunt: ità fit, vt vnus demum omnium primus sit, & omnium caput, vt fuit Petrus. Hanc enim formam, quam inter se sancti Apostoli tenebant, vt S. Anacletus ait, suis successoribus & reliquis episcopis, vt iam explicatum est, reliquerunt. Illud autè hic admonebo, quomodo accipiendum sit, quod in libro 3. de Dogmaticis Characteribus verbi Dei hunc ipsum canonem sextum Nicenæ Synodi interpretans scripsi: nè quis existimet diuersam sententiam esse: non enim continuò secum discordat, qui quod alio loco paulo obscurius dicit, alio dicit explanatius. Videbat enim tribuisse illic Pontifici Romano, quasi instituisset, quod beatus Petrus, cui successit, cum reliquis Apostolis instituit. Quare cum dixi interpretans morem istum Pontificis Romani, quem canon Niceni concilij dicit, quia episcopus Romanus iam olim à principio solitus est concedere episcopo Alexandrino iurisdictionem Aegyptiam, Libycam, & Pentapolitanam, & rursus paulò post. Quam scilicet iurisdictionem episcopus Alexandrinus ià olim ab episcopo Romano accepit, sic intelligo, accepisse s. ab episcopo Romano per autoritatem & institutionem beati Petri, qui in successore suo Roma-

no præfideret. Petrus enim & cū eo reliqui Apostoli, iussū Domini statuerūt, vt Primates & Metropolitanī potestātē iurisdictionis in episcopos suarum prouinciarum haberēt. Sic hūc canonē magnus Athanasius intellexit, cū in epist. 2. ad Felicē Pont. autoritate huius canonis conc. Niceni probat, se Patriarcham Alexandrinū, & reliquos episcopos Aegyptios, à Pont. Rom. qui ipsis præerat, contra Arianos defendi debere. Nos enim, inquit, ad quos tua maximè spectat cura, id est, omnes episcopi, præcipuè tuū mereri debemus iudiciū, & nō ab alijs deuorari. Deindē subiūgit: Nā vt omnes Metropolitanī vel reliqui episcopi, sua odia aut vindictas in reliquos episcopos exercere nō valeant, idē nominatim in Nicena Synodo expressi sunt Primates, qui reliquos episcopos audire & iudicare debeant: nē vlla fraus in iudicio episcoporum possit irruere. Hoc autem in canone sexto cautū est. Deindē subiūgit: Vos ergō, qui in summa specula gratia Dei estis positi, attendere eos & opprimere oportet, qui in fratres seditiones & scādala excitant. Hęc igitur est ratio Athanasij, ex sexto canone Niceni concilij conclusa: si illud in Nicena synodo secundū priscam consuetudinem, id est, Apostolicam traditionem, cautum est, vt Primates reliquorum episcoporum causas audire & iudicare debeant, id autem factum est, propter consuetudinem episcopi Romani, diuina scilicet traditiōe institutā: (hoc enim testata est Synodus, inquit: Quia hic est mos episcopi Romę) ergō ipsi in primis ac magis conuenit, episcoporum causas cognoscere, propter quem alijs cōuenit. Eandem sententiā & interpretationē canonis secutus Igmarrus Rhemenfis Archiepiscopus, valdē grauis & vetus author, in tractatione sua quorundā capitum ecclesiasticorū c. 57. Niceni quoq; inquit, canones Rom. Pont. priuilegiū ratū esse voluerūt. cū ad exemplū eius etiā omniū priuilegia prouinciarum iudicarent obseruanda. Hoc ergō canone summā Pont. Rom. autoritatē in oēs ecclesias, & omnes ecclesiasticas leges ac iudicia, à Nicena synodo confirmatā esse sensit grauisimus & nationis Germanicę author. Vndē subiūgit: Nequaquā ergō aliud Romanus Pontifex contra canones agit, si quandō illos pro consideratione temporū nūc intendit, nūc remittit, cū & ipsi canones tale priuilegiū ei indubitanter cōpetere cōcesserint. Sic etiā hunc canonē intellexit Nicolaus primus Pont. eruditissimus, ac sanctitate clarus, in epist. ad Michaelam Imperatorē. itā enim ait: Nicenę Synodi non aliud præcepta testantur, adē vt non aliquid ausa sit constituere, cū videret, nihil supra meritū suū posse conferri. Omnia deniq; huic nouerat Domini sermone cōcessa. Si omnia, ergō nihil defuit, quod illi non cesserit, deindē subiūgit: Deniq; si instituta Nicenę Synodi diligenter inspiciantur, inuenitur profectō, quia Romanę ecclesię nullum eadē Synodus cōtulit incrementū: sed potius ex eius forma, quod Alexandrinę ecclesię tribueret, sumpsit exemplū. Haftenū Nicolaus. Quę verō ista forma sit, quam Pont. Nicolaus dicit, magis adhuc intelligi potest ex epistola 3. Anacleti, quam Synodus Nicena secuta est, & vndē Nicolaus pri-

mus

*Interpretatio
canonis 6.
Nica. conc. ex
epistola Atha-
nasij ad Feli-
cem.*

*Interpretatio
canō. 6. conc.
Nicaen. ex
Igmarrus Rhe-
mensi.*

*Interpretatio
canonis sexti
synodi Nicen.
ex epistola
Nicolaï.*

*Quod synodus
Nicaen. secuta sit*

mus verbum formæ, & sententiam atque interpretationem canonis sum-
 pfit. Sicut enim ait: Indè nã que & beati Apostoli inter se statuerunt, & quæ se-
 quuntur. Item Leo magnus, cuius autoritas quanta sit, Synodus Chalce-
 donensis sexcentorum & amplius episcoporum testis est, sic hũc canonem
 intellexit: siquidẽ quia Patriarcha Antiochenus autoritate episcopi Rom.
 & non alterius, ordinandus erat, Anatolium Constantinopolitanũ in epi-
 stola ad Marcianum Augustum repræhendit, quòd eum ordinasset. id autẽ
 factum esse dicit cõtra priuilegia ecclesiarum, sanctorum patrum canoni-
 bus instituta, & Nicenæ Synodi decretis fixa, & contra antiquitatis, exẽpla.
 Hæc autem omnia canone 6. in quem, cùm hæc scribebat, intuebatur, com-
 præhensa sunt. iubet enim is canõ seruari ecclesiarum priuilegia & prisca
 cõsuetudines, quæ Leo Pontifex antiquitatis exempla vocat, ex quibus est
 consuetudo prisca ecclesiæ Romanæ, ad quam: ceu ad caput & fontem ac
 causam, prisca aliarum ecclesiarum consuetudines referri, & ab ea pendẽ-
 re, aperte ipsa Synodus testata est, cùm ait: Vigeant prisca consuetudines,
 vt episcopus Alexandrinus, & quæ sequuntur. & subiungit causam & origi-
 nem: Quia hæc, inquit, est consuetudo episcopi Romani. Quod satis suprã
 explicatum est, nè eadem sæpius repetamus. Cùm igitur Leo Pontifex ad
 repræhendendum Anatolium sententiam huius sexti canonis obijcit, Syn-
 odum Nicenam, prisca huius consuetudinis episcopi Romani testem, ob-
 ijcit. Quòd si exempla experientia in summa potestate Pont. Rom. Lutera-
 ni petunt, sicut eorum propheta Martinus, vt in proemio libri huius dixi,
 petebat: huic prisca consuetudini episcopi Romani, in sexto canone Syno-
 di Nicenæ testata, omnes archiepiscopi Thessalonicenses ante schisma ec-
 clesiæ Græcorum, locupletissimum testimonium semper dederũt. ij enim
 vt legati perpetui Pontificis Romani, locum eius semper tenuerunt, cuius
 autoritate priuilegia ecclesiarum salua conseruabant: & ordinationes epi-
 scoporum ritè celebrandas, ac electiones Metropolitanorum firmabant: vt
 ex epistola Leonis 84. ad Anastasium Thessalonicensem c. 6. perspici potest.
 Nomine autem Metropolitanì, Patriarche quoquẽ comprehẽsi sunt, vt in
 canone sexto Synodi Nicenæ factum est. Accedit testis huius consuetudinis
 episcopi Romani in firmandis electionibus & ordinationibus Patriarcharum,
 ipsa etiam Synodus Chalcedonensis: in cuius actione 10. ordinatio
 Maximi Patriarche Antiocheni, Domino antecessore eius eiecto, authorita-
 te Leonis episcopi Romani firmata est: & ob eam causam ab alijs recepta &
 approbata. Sed quia hic canon sextus Synodi Nicenæ, *πρεσβυτ* ecclesiarum
 secundũm prisca consuetudines salua esse vult, & eiusdem canonis sentẽ-
 tiam Synodus Constantinopolitana, & Ephesina postea eodem verbo *πρε-
 σβυτ* renouãrunt, libet explicare vim huius verbi, quòd sciam alios in ex-
 plicanda notione eius laborasse, alios nugatos etiam esse, ex quibus est pa-
 tronus Molinæ. A verbo igitur *πρεσβυτ* *πρεσβυτ* dicitur: quo verbo vsus
 est Apostolus, cùm ait, Pro Christo ergò legatione fungimur. Hoc enim est

2. Cor. 5.

episcopi munus. Sed quia non licet episcopo, ubique legatione fungi, ut Paulo licebat, nisi tantum in diocesi sibi assignata, utitur Synodus verbo *πρεσβυτερ*, quod non iam solam legationem significat, sed diocesim, in qua legatio pro Christo obeunda est. Sicut *διδασκαλία* doctrinam significat, *διδασκαλῶν* verò scholam, ubi docetur, siue ludum literarium. Quod nugatur, qui dicit, solum dignitatem & non potestatem, significare hoc verbum in canone sexto Niceni concilij, cum legatio sine potestate explicari non possit. Consuetudo igitur prisca, quam Synodus Nicena dicit, que *πρεσβυτεῖα* siue, ut patres Latini vocant, priuilegia episcopis dedit, dioceses, inquam, cuique suam, in qua quisque episcopus priuilegio legationis suæ in ea pro Christo fungenda vteretur, dignitatem simul & potestatem dedit. Ecclesiæ itaque Romanæ, siue episcopi Romani, qui ei præest, *πρεσβυτεῖον* est vna cuncti orbis Christiani diocesis, ubi legatione sua pro Christo fungitur, ut in eo impleatur, quod Dominus, qui mentiri non potest, in euangelio suo dixit: Et erit vnus grex, siue vnum ouile, & vnus pastor. (sic enim intellexit beatus Cyprianus in libro de vnitatis ecclesiæ) & ut alij episcopi eiusmodi *πρεσβυτεῖα* habeant, id est, dioceses suas ad obeundum suam pro Christo legationem. Nisi enim esset vnum omnium dioceseon ceu corporis vnus capitulum, vel non essent singula capita singularum dioceseon, quæ partes sunt illius vnus dioceseos, inter se vni capiti cohærentes: vel esset corpus multorum capitulum, sine vlla concordia & decore, & monstri potius simile quam corporis. Idcirco Synodus Nicena, ut in hoc canone sexto, de quo agitur, causam redderet, cur consuetudo illa iam tunc prisca, instituta esset, ut episcopus Alexandrinus in subiectas sibi prouincias, & earum episcopos potestatem haberet: item Antiochenus potestatem haberet in suas: itidem alij in suas parochias: quia, inquit, hæc est consuetudo episcopi Romani. formam enim quam beatus Petrus, & reliqui Apostoli habebat, successoribus Metropolitanis & reliquis episcopis, tanquam ex suo fonte deriuantes, reliquerunt. Congruit cum his, quod S. Anicetus siue Anicius, martyr & Pontifex, in epi-

Quod epistola stola ad episcopos Galliæ scripsit, inquiens: Si autem propter nimiam longinquitatem, aut temporis incommoditatem, vel itineris asperitatem graue ad hanc sedem eius causam deferre fuerit, (loquitur autem de Metropolitanano incorrigibili) tunc ad eius Primatem causa deferatur, & penes ipsum huius sanctæ sedis auctoritate iudicetur. Hactenus Anicetus. Quod si auctoritate sedis Apostolicæ iudicant Patriarchæ, siue Primates, cum Nicena Synodus sanxit, ut secundum prisca consuetudinē Alexandrinus episcopus, qui est Primas siue Patriarcha, potestatem haberet Aegypti, Libyæ, & Pentapolis, quia is esset mos episcopo Romano, profectò morem episcopi Romani Synodus vocauit formam auctoritatis, quam episcopus Romanus in reliquos mundi episcopos à Domino accepit, quanuis omnes essent episcopi, ut potè successor B. Petri, qui reliquis omnibus Apostolis præfuit, quanuis omnes essent Apostoli. Item S. Melchiades intus in hunc sextum

Quo Melchias
des imitatus
et secutus sit
canonem sextum
Syn. Nic.

cano=

canonē Synodi Nicenæ, & de appellâdo Pontificem loquens, ipsum quoq;
verbum consuetudinis, indè mutatus est. Sic enim ait in epistola prima: Si
verò se viderit quisq; vestrūm prægruari, hanc sedem appellet: huc recur-
rat, vt semper instituta fuit consuetudo. Ergò propter formam huius con-
suetudinis, à sanctis Apostolis institutę & traditę, atq; à magna Synodo Ni-
cena receptę & cōfirmatę, quia episcopus Rom. reliquis episcopis omniū
ecclesiarum præest, ità vt reliqui eum appellare, cū necesse fuerit, pos-
sint: propter hanc, inquam, formam Nicena Synodus sanxit, & confirma-
uit priscam & Apostolicā consuetudinem, vt episcopus Alexandrinus epi-
scopis Aegypti, Libyę, & Pentapolis præesset: atq; hi illum, cū opus esset,
appellent, salua semper (vt necesse est) Romanę Sedis auctoritate, vt po-
tè summa. Hanc consuetudinem ad Romanā Sedem confugiendi cū non
intelligant Magdeb. nec sciant, vndè ea existat, neque quod genus consue-
tudinis sit, obijciunt in Centuria 4. C. 7. de epistolis decretalibus Pontifi-
cum, dissentire inter se episcopos Romanos de Primatu: quia alij, inquit,
affirmant ex consuetudine fieri, vt omnes causę ad Romanam Sedem per-
ferantur, vt Melchiades in epist. ad episcopos Hispanię, & Damasus in epist.
ad Prosperum: alij verò à Christo. Hęc isti. Qui si ità, vt se de verbo Dei
iactant, in studio eius profecissent, ex Paulo Apostolo discere potuissent,
posse consuetudinem in natura & in scriptura niti. Postquàm enim dixit
in epistola ad Corinthios priore, Nec ipsa natura docet vos, quòd vir qui-
dem si comam nutriat, ignominia est illi: mulier autem si comam nutriat,
gloria est illi, quoniam capilli pro velamine ei dati sunt: subiungit, Si quis
autem videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus,
nec Ecclesia Dei. Quæro ergò à vobis Magd. quam consuetudinem hoc lo-
co Apostolus dicat: an consuetudinē ex humana ortam institutione? an po-
tius consuetudinem natura & ratione cōsistentem, & ecclesię à sanctis apo-
stolis commendatam ac traditam? profectò negare hoc nō potestis, si quid
sanę mentis haberis. Huiusmodi igitur consuetudo prisca cōuenienter na-
ture & rationi à Christo instituta, & verbo eius sancita, atque à sanctis apo-
stolis tradita est, qua omnia ecclesię catholicę membra vni capiti subiecta
sunt, nè sit schisma. Hanc consuetudinem Melchiades & Damasus dixerunt:
quod vos Magdeburg. non intellexistis. Sed intelligite nunc, & iudicate, an
dissentiant, vt dixistis, de primatu, qui à Christo eum, & qui à consuetudi-
ne à Christo instituta, ducunt. Hanc ipsam consuetudinem ante mille pro-
pè ducentos annos, longinquam vocauit beatus Cyrillus in epistola ad
Cælestinum Pont. de qua, superiore libro memini. Ex qua igitur origine,
nisi Apostolicę traditionis orta fuit, si iam tunc prisca erat, & omnium ec-
clesiarum? Huic etiam consuetudini testimonium, & quidem grauissimū
Synodus Ephesina, in suis ad eundem Cælestinum literis dedit: de quibus,
ibidem quoque memorauit. Præterea hunc canonem sextum Synodi Ni-
cenę, de quo tam multa scribimus, qui hanc consuetudinem priscā à san-
ctis

Quæ cōsuetu-
do sit, ad quā
Primatus
Pont. refertur
in epistolis. Pō-
tificum.

Quid Iulius
Pont. scripse-
rit de potesta-
te summa Pet.
intuens quog;
ctis

*in canonem
Apost. & ca-
nonem Syn.
Nic. & episto-
lam Anacleti,
atq; Aniceti.*

*Quod Theodo-
retus epistola
Iulij meminit,
& legis eccle-
siasticæ, quam
secutus est Iu-
lius in appel-
latione Athana-
sij admittenda.*

Etis Apostolis traditam confirmavit, & in quo vis decreti de appellationibus continetur, Iulius quoque Pontifex eodem modo intellexit, intuens enim in eum, & in canonem Apostolorum 34. & in epistolam Anacleti 3. & in epistolam Aniceti ad episcopos Galliarum, sic in epistola sua prima scripsit: Quoniam & inter beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quedam discretio potestatis, & cum omnium par esset electio, vni tamē datum est, vt cæteris præmineret: de qua forma quædam episcoporum orta est distinctio, & magna ordinatione prouisum est, ne omnia sibi omnes vendicarent: sed essent in singulis prouincijs singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia: & rursus quidam in maioribus vrbibus constituti, sollicitudinem susciperent amplio rem, per quos ad vnam beati Petri sedem vniuersalis ecclesiæ cura conflueret, & nihil vnquam à suo capite disideret. Secundum hanc priscam legem ecclesiasticam, à Sanctis Apostolis auctoritate Domini promulgatam, & canone magnæ Synodi Nicenæ confirmatam, qua omnium Episcoporum potestas & iudicia ad vnū tandem caput referuntur, idem Iulius Pontifex causam Athanasij ad se reuocauit, vt Theodoretus etiam grauis author his verbis lib. 2. historiæ ecclesiasticæ, c. 4. testatur: Iulius igitur ecclesiasticam secutus legem, & ipsos Romæ adesse iussit, (episcopos dicit Athanasij aduersarios) & diem dixit Athanasio: qui simul vt citatus fuit, cupidè accurrit. Eant nunc Magd. & negent hanc epistolam Iulij esse, cuius Theodoretus meminit, & quidem verbū ex verbo transferens. Secundum eandem legem alij quoque Pontifices Romani, alios episcopos iniquis iudicijs oppressos, ad Romanum tribunal confugientes audiērent & iudicārent, Innocentius Chrysostrum, Leo Theodoretum, Nicolaus tertium Ignatium, Martinus Maximum: vt alios nunc omitam. Rursus idem Iulius rescribens episcopis Orientalibus, qui Athanasium & alios episcopos iniquè damnauerāt, quos postea idem Iulius liberauit, intuens in huncipsum Canonem sextum synodi, tanquam omnium, inquit, curam gerentes propter sedis propriæ dignitatem, suscepimus eos in communionem: singulisq; cum suis rebus auctoritate huius sedis pprias reddidimus ecclesias: quoniam huic sanctæ sedi propter prauorum hominum insidias, ipso Domino instituyente, & sanctis Apostolis, eorumq; successoribus per concilia roborantibus, hoc semper licuit, licebitq; Domino auxiliante, in perpetuum. Vnde qui scit se alijs esse præpositum, non molestè ferat, aliquem sibi esse prælatum: sed obtemperantiam, quam ab alijs requirit, gratis & ipse dependat. Quapropter increpando, vobis scribo, quia nõ rectè tractastis viros inculpato, & à nobis minimè examinatos, ex suis ecclesijs communionem priuatos pellētes, & ecclesiasticæ disciplinæ iniuriam irrogantes, constitutumq; Niceni concilij minimè seruantes. Haftenus Iulius. Meminit etiam huius epistolæ Iulij increpatoriæ Socrates lib. 2. ca. 15. quam vocat παρρησιαστικὰ γράμματα, quas literas scripsisse dixit Iulium, ecclesiæ Romanæ prærogatiua fretum. Cum igitur Iulius Pontifex Orientales illos

illos increpauerit, quòd cùm ipsi essent alioquì alijs præpositi, nollèt tamē alium esse sibi prælatum, (damnauerant enim episcopos, non permiffa eis potestate appellandi maiorem, id est, pontificem Romanum) & quòd in ea re Canonem concilij Niceni non seruàssent, satis planum est, Canonē sextū concilij Niceni significàsse: siquidem in eo continetur Primatus episcopi Romani, qui reliquis omnibus prælatus est: & potestas, quam habent alij episcopi in eos episcopos, quibus præpositi sunt, vt de Alexandrino & Antiocheno nominatim sancitum est. Ità vt qui sciunt se alijs esse præpositos, sicut hìc Iulius scripsit, non molestè ferant, aliquem, id est, Pontificem sibi esse prælatū. Vndè Paschasius episcopus, Legatus ac Vicarius sedis Apostolicæ, cùm vellet in Chalcedonenfi concilio autoritate ac testimonio magnæ Synodi Nicenæ Primatum Pontificis Romani probare, in cuius iniuriam voluerant quidam, Canone per fraudem clam composito, quædã priuilegia Constantinopolitano tribuere Patriarchæ, Canonem sextū Nicenæ Synodi in actione 14. produxit, & recitauit ad contradicendum, sic inquit: Trecentorum decem & octo patrum Canon sextus, quòd ecclesia Romana semper habuit Primatum: admonuit Paschasius vice procerum, quid hoc canone contineretur, deindè subiungit canonem: Antiqua cōsuetudo vigeat per Aegyptum, Libyam, & Pentapolim, vt episcopus Alexandria horum omnium habeat potestatem, quoniam & Romano episcopo hæc est consuetudo, & quæ sequuntur. Huic canoni, & canonis sententiæ patres Synodi Chalcedonenfis minimè contradixisse, non solum ex ipsa actione 14. perspicitur potest, sed Liberatus quoquè archidiaconus Carthaginensis, in Breuiario causæ Nestorianorum c. 13. testatur. sic enim ait: Legati contradictio à iudicibus concilij & episcopis omnibus suscepta est. Sed, vt ad epistolam Iulij Pontificis reuertamur, quia Magdeb. more suo vel eam negabunt, vel autoritatem eius, nos vtrunque & verum esse ac magnæ

*Veritatis
authoritatis
epistola Iulij
testimonio
esse ducentos
quingentos
ta episcopos
Syn. Sard.*

ros esse confident, ne in faciem quidem illos accusare metuunt. Iulius verò sic illi ipsis in eadem scripserat epistola, qui citati à Pontifice, venire noluerunt: Nam si de vestris dictis confideretis, etiam in facie probare, non distulissetis. Contulimus epistolam Synodi Sardicensis cum epistola Iulij, ne eam posthac Magde. aut reliqui Luterani negare audeant. Quare si nec epistolam vlla tergiuersatiõe, nec auctoritatem eius negare iam possunt, quã tot episcopi Catholici, ac tot puinciarum, in epistola Synodica ad omnes omnium ecclesiarum episcopos citauerunt, & secuti sunt, eisdem interdum verbis & sententijs vtentes: quid superest, nisi, vt quæ in eaisa epistola Iulij continentur, quæ tot patres probauerunt & amplexi sunt, & ipsi Luterani & Magd. licet inuiti, conscientia tamen cogente, probare cogantur, de Primatu dico Pontificis Romani, & de iure appellandi eum in maioribus causis, ne probi ab improbis damnentur, quæ & in ipsa Iulij epistola, & in actis ipsis Synodi Sardicensis compræhensa sunt: Redeo ad sextum canonem, in q̄ nec ipsi Magd. dissimulare potuerunt, quin summa episcopi Rom. potestas, & ius ad eum prouocandi, contineretur: idcirco enim cū alio qui negare eum nullo modo possent, falsatum tamen esse dixerunt. Sic enim in Centuria 4. cap. 7. de epistolis Decretalibus Pontificum scripserunt, ostensuros se prolixè in Centuria quinta, in Synodo Carthaginensi falsasse Romanos episcopos canonem sextum Synodi Nicenæ ad obtinendum priuilegiũ, vt omnes causæ ecclesiasticæ ad Sedem Romanam deferrentur: & sine sententia eius nihil geri posset. Verum de hoc, quod promiserant, siue promissi obliti, siue confici, non teneri promissis, qui promittunt, quod præstare non possunt, ne verbum quidem in 5. Centuria in Synodo Carthag. de canone tantum Sardicensis concilij meminerunt, quem non Nicenum, sed supposititium esse contendunt. Immo canonem sextum, quem promiserant, ostensuros se falsatum esse, cum cæteris canonibus Synodi Nicenæ, qui in publicis exemplaribus tunc ferebantur, vt nunc feruntur, recitauerunt, his paucis vice argumenti ac proœmij expositis, dum hæc, inquit, geruntur, exemplar canonum Nicenorum per Trilonem & Thearistum Constantinopolitanum è Græco Latine redditum, & Synodo Carthaginensi missum, huiusmodi in tomis conciliorum annotatur. Deinde subiiciunt capitula 20. ex quibus sextum est, Antiquiores consuetudines obtineant, quæ apud Aegyptum sunt: & quæ sequuntur. Sequitur deinde, quia & vrbis Romæ episcopo similis mos est. Ergo etiam Magde. auctoritate duorum interpretum Trilonis & Thearisti, ac etiam totius Synodi Carthaginensis, quæ canones recitados amplexa est, canoni sexto testimonium tribuunt, quem tamen in Centuria 4. falsatum esse dixerant. immo vt omnem scrupulum eijciant, reuoluant, (si placet) omnia exemplaria Græcorum manu scripta, quæ nunquam Romanam aduecta, nec inter Latinos peregrinata sint, & consulant ea, vtrum aliter habeant, quàm in Latinis legitur. Quod si canon sextus concilij Nicen. falsatus vnquam fuisset, qui potius obiecissent, quàm ipsi Græci, Romanæ ecclesiæ

*Quo factum est
non falsatum
esse Magd. ob-
secerunt, quia
intelligebant
conuincere in eo
summam au-
thoritatem Põ.
& ius prouo-
cationis ad
eum.*

ecclesiæ æmuli & obtretractores? quod tamen nunquam hætenùs fecerunt. immò verò canò ille sextus, qui in Rufini historia cum reliquis in epitome est descriptus, falsatus est, vel potiùs falsa interpretatione deprauatus. Sic enim ait libro priore, cap. 6. & vt apud Alexandriam, & in vrbe Roma vetusta consuetudo seruetur: vt & ille Aegypti, & hic suburbicarum ecclesiarum sollicitudinè gerat. quæ lectio in nullo hætenùs exemplari, siue Græco, siue Latino, inuenta est. quæ si aliquandò inuenta esset, qui eam potiùs citassent, ac Romanis episcopis obiecissent, quàm Græci, cum de principatu in œcumenico concilio cum Latinis Florentiæ contendebant? Itaq; Rufinus non sic hunc canonem inuenit: sed sic interpretatus est, id est, nò benè. vt illud item in canone 9. eiusdem Synodi Nicen. malè est interpretatus, quod ait de clericis Catharis in ordine suo recipiendis, sed ordinatione data, sic enim interpretatus est *καὶ ὁμοῦ μόνου*, cum potiùs interpretari debuisset, facta manùs impositione. Non enim iterùm ordinantur clerici isti, qui in ordine suo recipiuntur: sed solùm accipiunt absolutionem, quæ fit p manùs impositionem. Ex ijs etiam quæ iam de sexto canone Synodi Nice. explicata sunt & ostensa, constat planè, falsum esse, quod Molinæus 9. q. 2. ca. Episcopi, margini libri apposuit, non esse scilicet exceptum Pontificem Roman. sed potiùs compræhensum, cum Synodus Constantinop. cap. 2. iubet, vt episcopus vnus prouinciæ, nihil in prouincia alterius agere possit. Immo verò exceptus est ibi. Siquidem ipsa eadem Synodus Constantinop. sextum canonem Synodi Nicen. de potestate Primatum in subiectas prouincias, ibidem renouauit: Quia, inquit, hæc est consuetudo episcopi Romani, ergò ex consuetudine episcopi Romani, tanquàm ex causa, testimonio etiam Synodi Constantinopolitanæ, existit consuetudo potestatis aliorum Primatum in prouincias suas, vt iam explicatū est. Illud præterea tamethi minutum fortassè videatur, tamen nè quid prætereamus, quod pdesse possit, & opportunum sit, aduertendum est, verbo Parilis, quo vtitur vetus interpres sexti canonis Niceni, cum ait, Quoniam quidem episcopo Romano parilis mos est: nò ex æquari reliquos Primates Pontifici Romano, vt hæretici putant. nò enim verbum Parilis, parem hoc loco significat, sed similem, immò & summus Orator Arati Phænomena Latinè interpretans, sic est vsus verbo, cum ait. Cõsimili specie stellas, pariliq; colore. Hæc verò similitudo consuetudinis episcopi Roma. cum alijs Primatibus siue Patriarchis, in eo consistit, vt sicut episcopus Rom. consueuit habere potestatem in episcopos suos, quanuis omnes sint episcopi, vt beatus Petrus omnibus Apostolis præerat, quanuis omnes essent Apostoli: sic Primates in episcopos suarum prouinciarum potestatem habere consueuerunt, quanuis omnes sint episcopi. Verùm hæc potestas episcopo Romano consueta, causa est potestatis illorum, vt hic canon testatur, idcirco etsi similis sit, nò tamen æqualis, sed maior est. Hætenùs de sexto canone.

Falsa interpretatio 6. & 9. cano. conc. Nicen.

O o 2 De